

Levenstestament

Mogelijkheid om de regie zoveel mogelijk in eigen hand te houden.

V.K. Kuijvenhoven

Doel van deze bijeenkomst

- Mogelijkheden verkennen voor het geval je de weg kwijt bent
- Voorkoming misbruik ouderen

Dementie

- Nu:plm 270.000 dementen
- 2040: 500.000
- Bron: Stichting Alzheimer

Casus

- Henk en Ingrid zijn gehuwd in gemeenschap. Twee kinderen Wim (gehuwd) en Carola samenwonend met een man, die bij Henk en Ingrid niet bepaald goed ligt. Henk en Ingrid hebben en huis met nog een klein hypotheekje en wat spaargeld. Behalve dat ze hebben gestemd op de verkeerde partij is er niks mis met het duo. Henk raakt dement. Wat te doen? Ingrid wil van het huis af en alvast wat van de opbrengst weggeven aan de kinderen. Henk kan echter geen rechtshandelingen meer verrichten. Wat te doen?

Wettelijke regelingen

- Meerderjarigenbewind= bescherming tegen jezelf op vermogensrechtelijk vlak
- Aanvragen via de kantonrechter
- Gronden voor bewind: Lichamelijke of geestelijke toestand/verkwisting of problematische schulden
- Wie bewindvoerder?
- Inhoud bewind: bepaalde goederen/alle goederen, goederen van de gemeenschap (niet uitsluitend onder bestuur van de andere echtgenoot)
- Bewindvoerder voert het beheer, Henk +bewindvoerder samen beschikken
Als Henk de weg kwijt is moet kantonrechter toestemming geven.
- Geen verhaal op goederen onder bewind
- Derde die niet van het bewind weet of behoorde te weten is beschermd---
>bewind biedt geen waterdichte bescherming
- Henk mag wel bepaalde familierechtelijke handelingen doen(huwen, echtscheiding, testament)
- Soms publicatie in Curatele- en bewindregister te vinden op rechtspraak.nl, nl ogv bevel van kantonrechter (indien alle goederen onder bewind)en bij bewind ogv verkwisting/problematische schulden

Taken bewindvoerder

- Beschrijving vermogen en inleveren bij de Kantonrechter
- Bankrekening openen tnv Henk
- Inschrijving openbare registers (kadaster, KvK)
- Jaarlijks rekening en verantwoording aan Henk + tov kantonrechter
- Idem alleen aan kantonrechter als Henk niet in staat is rekening/verantwoording op te nemen.

Problemen Ingrid

- Regelmatig rekening en verantwoording afleggen (N.B. Wat kan die controle inhouden als er 25 kantonrechters en 220 juridische en administratieve medewerkers 230.000 bewinddossiers onder zich hebben? Situatie in 2015)
- Toestemming kantonrechter voor niet dagelijkse handelingen (zoals verkoop huis, aangaan van een lening)
- Schenkingen aan bijv kinderen alleen mogelijk als er een “schenktraditie” bestaat
- (Schenkingen kunnen interessant zijn met het oog op besparing erfbelasting en bijdrage Wet langdurige zorg)
- Tip: alsnog huwelijkse voorwaarden → eigen inkomen Ingrid valt niet in gemeenschap van goederen

Mentoraat

- Bescherming op niet vermogensrechtelijk vlak, zoals verzorging/verpleging/medische behandeling en begeleiding
- Aanvragen bij kantonrechter
- Criterium: tgv geestelijke of lichamelijke gebreken niet in stat belangen van niet vermogensrechtelijke aard behoorlijk waar te nemen
- Geen publicatie in openbare registers
- Privatief: mentor is de enige die bevoegd is mbt verzorging etc.
- Bij ingrijpende medische beslissingen zoals sterilisatie, euthanasie, opname ogv Wet bijzondere opnemng psychiatrische ziekenhuizen heeft Henk recht van verzet, maar mag de ingreep alleen plaats vinden als ernstig nadeel voor Henk moet worden voorkomen

Curatele

- Bescherming op vermogensrechtelijk en niet vermogensrechtelijk vlak,
- Aanvragen bij kantonrechter
- Criterium: tgv geestelijke of lichamelijke gebreken niet in staat belangen behoorlijk waar te nemen of bij gewoonte drank- of drugsmisbruik
- publicatie in Curatele en bewindregister
- Privatief: handelingsonbekwaamheid, curator is de enige die bevoegd is
- Bij ingrijpende medische beslissingen zoals sterilisatie, keuze tehuis van behandeling, opname ogv Wet bijzondere opnemng psychiatrische ziekenhuizen heeft Henk recht van verzet, maar mag de ingreep alleen plaats vinden als ernstig nadeel moet worden voorkomen
- Bij curatele ogv drank-drugsmisbruik mag Henk familierechtelijke handelingen aangaan (huwelijk, echtscheiding, testament)

Verschillen curatele/bewind

- Volstrekt handelingsonbekwaam/niet perse
- Omvat alle goederen/kan gedeelte van goederen omvatten
- Publicatie in Curatele-bewindregister/soms geen publicatie
- Omvat vermogensrechten+ verzorging/alleen vermogensrechten

Eigen regie oplossing

- Levenstestament
- Definitie: volmacht van een wilsbekwame meerderjarige , die bedoeld is om te werken op het ogenblik, dat deze meerderjarige vanwege fysieke of psychische toestand wilsonbekwaam is, dus niet in staat zelf beslissingen te nemen
- Geen wettelijke grondslag
- Kan van alles omvatten: geboden/verboden/wensen mbt vermogen/verzorging/actieve en passieve euthanasie etc.
- Maar.... het is niet meer dan een volmacht. Henk blijft in staat zijn vermogen er doorheen te jassen. Gevaar bij bijv colportage
- Kan ook werken voor het geval je zelf nog in staat bent, maar het even niet uitkomt (bijv bij verblijf in buitenland)

Levenstament, waaraan te denken?

- Aan wie? Een te vertrouwen persoon, bijv. partner of je kinderen. Kinderen liefst tezamen.
- Wanneer? Direct ingaand of pas na een verklaring van bijv een arts, dat je zelf niet meer in staat bent? Dat laatste kan gedoe/tijd kosten, terwijl haast geboden is
- Welke handelingen? Op vermogensrechtelijk gebied (bijv. verkoop huis, bedrijfsleiding, bankhandelingen), medisch gebied, schenkingen wel/niet en tot welk bedrag (die aanstaande schoonzoon zoveel mogelijk buiten spel houden), wensen mbt evt aan te stellen bewindvoerder/mentor/curator
- Toezicht. In principe bij volmacht niet door de wet vereist. Als betrokkene altijd goed bij zinnen is geweest en nooit om een verantwoording heeft gevraagd, dan kunnen de erven ook niet vragen om een verantwoording. Wel bij misbruik van omstandigheden(bijv zelfverrijking) of in bepaalde situaties (beheer groot vermogen, leiding van een bedrijf).
- Controle.
 - Hoe? Achteraf, vaak te laat. Evt 2-handtekeningenclausule, werkt niet bij internet bankieren.
 - Door wie?

Levenstestament, waaraan te denken?

Vervolg

- Selbsteintritt? (gevolmachtigde heeft twee petten op, waaronder die van zich zelf). Kan daar misbruik van maken. Goede aansluiting bij testamentaire regelingen. De executeur/erven kunnen moeilijk gaan doen
- Goede aansluiting bij testamentaire regelingen. De executeur/erven kunnen moeilijk doen.
- Minimaal 1x per 5 jaar een ander tegen het licht houden. De verhoudingen kunnen veranderen.
- Inschrijving CLTR

Gaat het altijd goed?

- Soms wel
- Soms niet
- Enkele voorbeelden

Mantelzorg

- Omvat ongemerkt vaak ook beheer (geld)middelen.
- Pas op voor die aardige en hulpvaardige lieden, die maar al te graag hun diensten aanbieden. Lees het overbekende verplegersarrest er maar op na.
- Rekening en verantwoording? Standaardarrest Hof Den Haag 21 aug 2012: alleen dan indien de volmachtgever niet in staat was tot het afnemen van de rek. en verantwoording dan wel bij misbruik van omstandigheden of in specifieke omstandigheden:
 - Beheer vermogen
 - Leiding onderneming
 - Handelingen buiten normale patroon of bevoordeling mantelzorger zelf (twee voorbeelden)
 - Contractuele regeling (opdracht) of wettelijke regeling (beheer gemeenschappelijk bezit)

Enkele erfrechtelijke tips

- Bij groot vermogen: gemeenschap van goederen of finaal verrekenbeding. Kan erfbelasting schelen
- Inhoud van testament kan achterhaald zijn. Die vriendin van toen is al lang je ex
- Opeisbaarheid vorderingen kinderen op langstlevende ook bij opname in een verpleeghuis e.d.
- Executeur aanwijzen.
- Bewind over erfdelen van met name jonge personen of personen, die niet met geld overweg kunnen
- Opvullegaat/tweetrapstestament (radartestament) tbv echtgenoot om na het eerste overlijden de fiscus buiten de deur te houden
- Vorderingen kinderen op langstlevende eventueel vervroegd uitkeren (vanwege eigen bijdrage Wlz)
- Documenten regelmatig (in elk geval 1x per 5 jaar) tegen het licht houden